

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
гендерної політики

за 2025 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань гендерної політики є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, створеним при Національній асоціації адвокатів України відповідно до розпорядження №20 від 7 березня 2019 року.

Завдання Комітету:

- сприяння забезпеченню рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя;
- покращення обізнаності щодо гендерної проблематики та підвищення рівня гендерної чутливості серед адвокатів і майбутніх правників;
- вивчення проблематики проявів гендерної дискримінації, впровадження іноземного досвіду та найкращих вітчизняних практик для досягнення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків у юридичній професії з врахуванням сучасних реалій, а також протидії негативним явищам у цій сфері;
- забезпечення активного впливу НААУ на процеси практичної реалізації ідей гендерної рівності та співпраця з усіма заінтересованими учасниками, зокрема участь у розробці, експертних і громадських обговореннях проектів законів та підзаконних нормативно-правових актів, а також документів програмного характеру;
- проведення мотиваційних зустрічей та інших заходів, спрямованих на утвердження та реалізацію ідей гендерної рівності та недискримінації;
- заохочення посилення уваги до питань гендерної політики серед майбутніх правників, зокрема шляхом впровадження програм менторства;
- вироблення організаційних механізмів для просування принципів гендерної рівності;
- впровадження гендерних підходів у їх діяльності та врахування гендерного аспекту в відповідних розпорядчих документах;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у працевлаштуванні, кар'єрному зростанні, навчанні та підвищенні кваліфікації.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

Тельман

Анатолій Григорович

Голова Комітету

Е-адреса:

a.telman@mail.unba.org.ua

Слободянюк

Валентина Олександрівна

Секретар Комітету

Андріанова

Тетяна Анатоліївна

Заступник Голови

Е-адреса:

t.andrianova@mail.unba.org.ua

Члени Ради Комітету:

Поліщук Вікторія Віталіївна

Рабко Тетяна Олексіївна

Струкова Крістіна Олексіївна

Щербакова Ольга Сергіївна

Регіональні представники Комітету:

- у Вінницькій області – Чубар Оксана Василівна
- у Дніпропетровській області – Трубачова Ірина Юріївна
- у Донецькій області – Клімова Анастасія Володимирівна
- у Івано-Франківській області – Логвінова Марія Володимирівна
- у Тернопільській області – Рубаняк Таїса Раджівна
- у Херсонській області – Черевко Наталія Олександрівна
- у Чернівецькій області – Ластовиченко Лілія Іванівна

Поєдинок

Ольга Романівна

Заступник Голови

Е-адреса:

o.poiedynok@mail.unba.org.ua

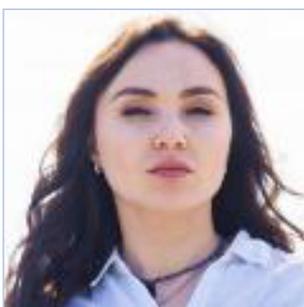
Долгоєр

Валерія Григорівна

Заступник Голови

Е-адреса:

v.dolhoier@mail.unba.org.ua

3. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

2–3 травня на базі юридичного факультету Західноукраїнського національного університету відбулася IX Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід».

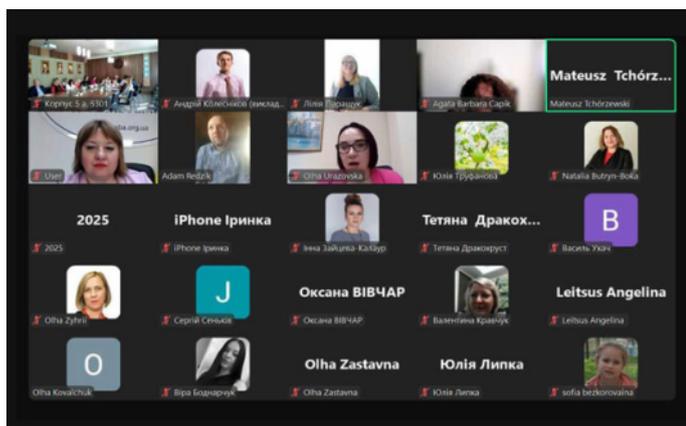
Співорганізаторами заходу вже традиційно стали Національна асоціація адвокатів України та її Науково-методичний Центр досліджень адвокатури і права.

У рамках чотирьох секцій конференції її учасники обговорили основні проблеми правової системи, а саме:

- реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі;
- глобальні виклики та сучасні тенденції розвитку міжнародного права;
- безпека та правоохоронна діяльність в умовах сучасних викликів воєнного стану;
- глобальні виклики та права людини: війна, переміщення, екологічні загрози.

Адміністративно-правові засади гендерного врядування в Україні дослідила секретар Комітету Валерія Долгоєр.

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/dszosv>.

4 червня регіональна представниця Комітету в Івано-Франківській області **Марія Логвінова** мала нагоду бути гостею фемкола, присвяченого всеохопній обороні.

ГО "Д.О.М.48.24" зібрала учасниць, щоб разом з її очільницею Наталією Вишневецькою дослідити шведський досвід гендерного підходу у сфері безпеки та оборони – і зрозуміти, що з цього можемо адаптувати в Україні.

Обговорювали:

- як у Швеції працює модель всеохопної оборони;
- державні стратегії, критичну інфраструктуру, оцінку ризиків як у Швеції, так і в Україні;
- як попереджають населення про дії в надзвичайних ситуаціях в обох країнах;
- 30 років досвіду впровадження гендерного підходу в безпековій політиці Швеції;
- і, звісно, важливість залучення жінок у сферу оборони.

Надзвичайно цінна платформа для діалогу, порівняння підходів та натхнення до дій.

30 червня у м. Івано-Франківську за ініціативи регіональної представниці Комітету в Івано-Франківській області **Марії Логвінової**, Асоціація жінок-юристок України "ЮрФем" провела офлайн фахову зустріч для адвокатів/адвокаток регіону, які працюють у сфері захисту від домашнього та сексуального насильства, з акцентом на потерпілоорієнтовані підходи у практиці.

Спікерками виступили **Юлія Никітіна** (координаторка «ЮрФем: підтримки») та членкиня Ради Комітету **Таїсія Рубаняк**.

У фокусі зустрічі – практичне застосування потерпілоорієнтованих підходів:

- як уникнути вторинної травматизації потерпілих;
- як комунікувати коректно, чутливо і доступно;
- які методи та інструменти використовувати для ефективного розслідування;
- як забезпечити конфіденційність, безпеку та компенсацію.

Особливу увагу було приділено міжнародним стандартам (Директиви ЄС, Конвенція Ради Європи) та рекомендаціям, які вже сьогодні можна і потрібно впроваджувати в юридичну практику.

Захід був організований за сприяння голови Ради адвокатів Івано-Франківської області Світлани Петрової.

7 липня регіональна представниця Комітету у Вінницькій області **Оксана Чубар** взяла участь у Робочій групі зі Статуту Барської міської територіальної громади в рамках проєкту Polaris. Адвокатка сформулювала пропозиції щодо включення розділів про дотримання принципів рівності, прозорості, участі громадськості. Надано юридичні рекомендації щодо норм, які забезпечують недискримінацію за ознаками статі, віку, інвалідності тощо. Цей досвід може бути масштабований на інші територіальні громади.

У липні в стінах Одеського державного університету внутрішніх справ відбулось спільне засідання Центру гендерної освіти та Центру медіації: «Кава з експертами: гендерна рівність, права людини, медіація». Участь у заході взяла регіональна представниця Комітету у Одеській області **Валентина Слободянюк**.

Метою зустрічі стало створення простору відкритого діалогу між експертками, представницями органів влади, міжнародних організацій, громадських ініціатив та молоддю з метою обговорення актуальних викликів у сфері гендерної рівності, захисту прав людини, запобігання насильству та розвитку культури медіації.

Захід відкрили модераторки – Любов Березовенко, помічниця ректора з гендерних питань, та Поліна Балтаджи, професорка кафедри державно-правових дисциплін, координаторка Центру медіації.

До учасників звернувся проректор ОДУВС Вадим Підгородинський, який наголосив на важливості міжінституційної співпраці задля формування безпечного, рівноправного та демократичного суспільства.

Серед гостей заходу були представники та представниці:

- Фонду Народонаселення ООН в Україні (UNFPA Ukraine),
- Верховної Ради України,
- Одеської міської та районної ради,
- Департаменту праці та соціальної політики,
- наукової спільноти,
- громадських організацій,
- структур системи МВС.

Учасники події обговорили практики захисту прав людини, актуальні виклики у громадах, підходи до врегулювання конфліктів через діалог та посередництво, важливість освітніх ініціатив та участі молоді у змінах.

Особливу увагу було приділено налагодженню міжвідомчої співпраці, залученню курсантської та студентської молоді до суспільно-значущих проєктів та зміцненню партнерства між університетом, міжнародними фондами, органами місцевого самоврядування та громадським сектором.

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

Впродовж жовтня 2025 року відбулася серія тренінгів «Насильство на побаченні: як діяти та куди звертатися», які провела регіональна представниця Комітету в Івано-Франківській області **Марія Логвінова**, в межах програми «ТОТ Тренерки для громад», розробленої ГО «Д.О.М.48.24» за підтримки Kvinna till Kvinna. Kvinna till Kvinna Foundation.

Тренінги проходили у три етапи:

17 жовтня – для представниць Івано-Франківського осередку Ліги студентів Асоціації правників України;

21 жовтня – для здобувачів/здобувачок освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Історія. Середня освіта» Карпатського національного університету імені Василя Стефаника;

24 жовтня – для студентів/студенток першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування» Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Учасники/учасниці обговорили, як розпізнати форми насильства, які «червоні прапорці» сигналізують про токсичні стосунки, чому важко розірвати цикл насильства, а також якими є ознаки здорових взаємин – довіра, повага, безпека. Особливу увагу приділили тому, що насильство може починатися ще на етапі побачень і не завжди має очевидні прояви.

Мета тренінгів – підвищити обізнаність молоді щодо ризиків у стосунках, сформувати розуміння власних кордонів і знання, куди звертатися по допомогу.

9–11 листопада ВША НААУ та Благодійна організація «Всеукраїнська коаліція з надання правової допомоги» провели тренінг для адвокатів і адвокаток, спрямований на підвищення спроможності правничої спільноти реагувати на прояви дискримінації, нетерпимості та злочинів на ґрунті ненависті.

Лектори тренінгу:

Наталія Черевко – адвокатка, медіаторка, регіональна представниця Комітету у Херсонській області, кандидат наук з державного управління.

Валерія Долгоєр – адвокатка, заступниця голови Комітету, юристка та спеціалістка з адвокації напряму правозахисту БО БФ «СХІД-СОС».

Програма поєднувала презентації, аналіз судової практики, рольові вправи, групові обговорення та практичні завдання.

Учасники у форматі міні-тренінгів відпрацьовували власні виступи, моделювали навчальні ситуації, дискутували щодо проявів дискримінації та шляхів захисту постраждалих.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/TluH65>

13 листопада в навчально-науковому юридичному інституті Карпатського національного університету ім. В. Стефаника відбувся інтерактивний тренінг «Жіноче лідерство». Захід проведено у межах діяльності регіональної представниці Комітету в Івано-Франківській області **Марії Логвінової**, а також у рамках програми «ТОТ Тренерки для громад» ГО «Д.О.М.48.24» на запрошення Івано-Франківського осередку Ліги студентів АПУ.

Актуальність тренінгу зумовлена сучасними викликами у сфері рівності можливостей: жінки в Україні досі менш представлені на керівних посадах, стикаються з упередженнями, різницею в оплаті праці та явищем «скляної стелі». Для юристок, які працюють та працюватимуть у правозахисній, адвокатській чи правоохоронній сферах, розуміння цих процесів є необхідним елементом професійної підготовки.

Під час зустрічі учасниці обговорили ключові бар'єри на шляху до лідерства, ознайомилися з прикладами українських жінок-лідерок минулого й сучасності, а також виконали низку інтерактивних вправ, спрямованих на розвиток навичок самопрезентації та взаємної підтримки. Візуальні матеріали та тематичні відео стали підґрунтям для дискусії про видимість жіночих досягнень та роль медіапростору у формуванні уявлень про лідерство.

Тренінг дав учасницям практичні інструменти для усвідомлення власних сильних сторін, подолання внутрішніх бар'єрів і формування особистої стратегії професійного розвитку.

19–21 листопада регіональна представниця Комітету в Івано-Франківській області **Марія Логвінова**, долучилася до виїзної стратегічної зустрічі відповідальних суб'єктів з виконання Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» (ОПД1325), організованої ГО «Д.О.М.48.24».

Зустріч відбулася у форматі спільної роботи: від знайомства та огляду структури Національного плану дій 1325 у перший день до інтенсивних сесій у паралельних групах, які тривали протягом другого дня. Саме під час цих сесій обговорювалися ключові теми:

1. Участь жінок у процесах відновлення та реконструкції суспільства.
2. Економічні можливості та розвиток жіночого підприємництва.
3. Представництво в органах влади та механізми впливу на рішення.
4. Розвиток лідерства на місцевому рівні.

Після роботи в групах було проведено галерею протоколів, де учасниці/учасники мали змогу презентувати напрацьоване, визначити пріоритети та сформувані бачення майбутньої взаємодії та партнерства.

Третій день був присвячений підведенню підсумків та фінальній рефлексії, що дозволило систематизувати ідеї, визначити виклики та окреслити конкретні напрямки подальшої роботи.

Ці три дні стали простором діалогу, взаємної підтримки та створення практичних рішень, які зміцнюють реалізацію ОПД1325 на Прикарпатті.

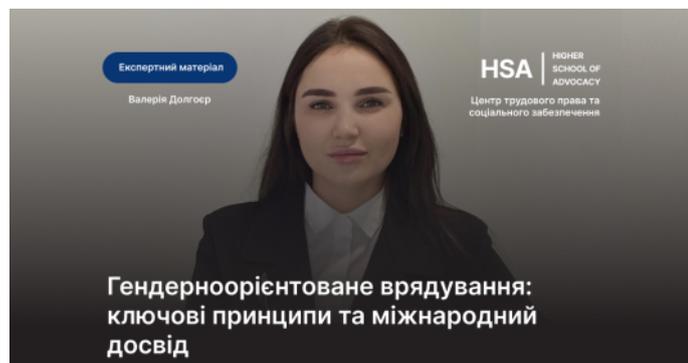

4. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

26 березня на сайті ВША НААУ був оприлюднений експертний матеріал секретаря Комітету **Валерії Долгоєр** на тему “Гендерноорієнтоване врядування: ключові принципи та міжнародний досвід”.

Гендерноорієнтоване врядування часто помилково сприймається виключно як просування жіночого лідерства. Проте цей підхід є значно ширшим і спрямований на забезпечення рівних прав і можливостей для всіх гендерних груп у процесах прийняття рішень, доступі до ресурсів і впливі на формування політик. Головна мета гендерноорієнтованого врядування – створення інклюзивного суспільства, де кожна людина, незалежно від статі, може брати участь у розробці та реалізації політичних, економічних і соціальних процесів. Такий підхід сприяє розвитку суспільства, де враховуються різні потреби, досвід і перспективи, що забезпечує більш ефективні й справедливі рішення для всіх громадян.

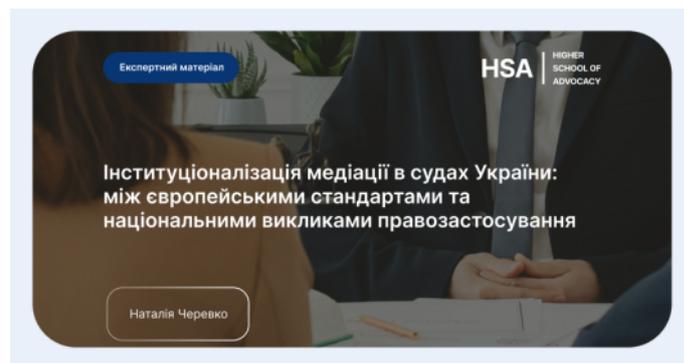
Детальніше за посиланням: <https://surl.li/lnfwif>

6 червня на сайті ВША НААУ було опубліковано статтю регіональної представниці Комітету у Херсонській області **Наталії Черевко** на тему “Інституціоналізація медіації в судах України: між європейськими стандартами та національними викликами правозастосування”.

З набуттям чинності Законом України «Про медіацію» (2021) почався новий етап у впровадженні альтернативних способів вирішення спорів в українському правосудді. Базовий закон закріплює принципи, процедуру та статус медіатора. Однак попри формальне закріплення медіація залишається радше декларацією, ніж щоденною практикою в судових засіданнях. Проте інституційних механізмів судової медіації, як автоматизоване скерування справ до медіатора чи відповідальність сторін за відмову від процедури, фактично не існує. На відміну від європейських країн (Італії, Польщі, Австрії), в Україні медіація не є частиною процесуальних кодексів як етапу попереднього врегулювання, що ускладнює її застосування в межах судового провадження.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/fj483R>.

9 червня на сайті НААУ було опубліковано статтю регіональної представниці Комітету у Херсонській області **Наталії Черевко** на тему “Прихована дискримінація: звільнення без пояснень як виклик гендерній рівності на ринку праці”.

Право на працю та захист від дискримінації є фундаментальними елементами демократичного суспільства. Утім на практиці працівники, а надто жінки, нерідко стикаються з явищем звільнення без пояснень або під надуманими формальними підставами.

Конвенційні засади

Такі дії роботодавців можуть мати прихований дискримінаційний характер, зокрема коли зачіпають жінок після декретної відпустки, одиноких матерів, працівниць передпенсійного віку чи жінок, які не вписуються в гендерні стереотипи щодо «належних» ролей у суспільстві.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/7OPc0v>.

16 червня на Українському політико-правовому дискурсі було опубліковано статтю голови Комітету **Анатолія Тельмана** на тему “Адвокатський кейс реалізації гендерної політики на рівні державних та громадських інституцій”.

Мета наукової розвідки зводиться до висвітлення ролі адвокатської діяльності при впровадженні принципів гендерної рівності на рівні громад. Одним із ключових факторів реалізації гендерної політики є актуалізація цих аспектів у громадській думці з їхньою кореляцією надалі з правовими нормами та індивідуальними прагненнями. Практичне застосування настанов гендерної рівності в правовому полі передбачає синергію запиту від суспільства та професійної допомоги з боку адвокатської спільноти.

Адвокатська спільнота підкреслює необхідність актуалізації проблеми гендеру на рівні громад, що дозволить спростувати традиційні стереотипи, які досі є суттєвою перешкодою у розумінні рівності в суспільстві. Зазначається, що під час громадських обговорень встановлюються механізми подолання сірих зон у визначенні концептуальних вимірів гендерної політики.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/d5QpYQ>.

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

5 серпня на сайті ВША НААУ були опубліковані підсумки заходу на тему «Забезпечення недискримінації та трудових прав: український досвід у світлі європейських стандартів», де одним із лекторів виступила заступник голови Комітету **Валерія Долгоєр**.

Лектори докладно проаналізували разом з учасниками забезпечення недискримінації та трудових прав, а саме:

1. Дискримінація за мовною ознакою в контексті міжнародного досвіду.
2. Стан дотримання прав національних меншин в умовах воєнного стану.
3. Професійна сегрегація: судова практика та гендерно-орієнтоване тлумачення трудових прав.
4. Множинна дискримінація внутрішньо переміщених осіб за ознакою статі, віку та інвалідності.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/JzY8Zz>

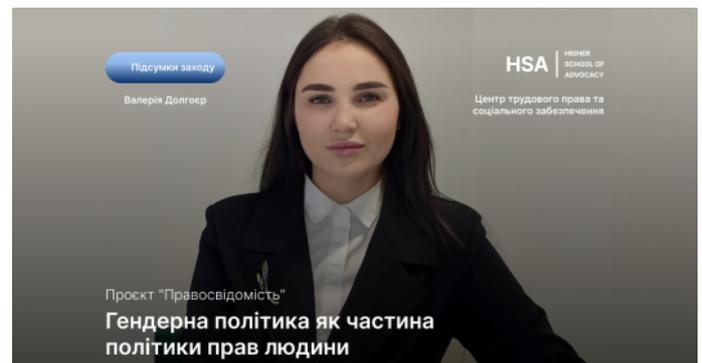

18 серпня на сайті ВША НААУ було оприлюднено підсумки заходу на тему “Гендерна політика як частина політики прав людини”, лектором якого виступила заступник голови Комітету **Валерія Долгоєр**.

Лектор докладно проаналізувала разом з учасниками гендерну політику як частину політики прав людини, а саме:

- 1) гендерна політика: базове визначення;
- 2) чому гендерна політика важлива для всіх;
- 3) нормативно-правові основи гендерної політики;
- 4) механізми реалізації гендерної політики;
- 5) типові міфи та стереотипи щодо гендерної політики;
- 6) гендерна політика у конкретних сферах;
- 7) сучасні виклики та перспективи;
- 8) роль кожного у впровадженні гендерної політики.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/fL2vUV>.

24 грудня на сайті НААУ була опублікована стаття заступниці голови Комітету **Валерії Долгоєр** та регіональної представниці Комітету у Херсонській області **Наталії Черевко** на тему **“Гендерна політика у судах: ризики підміни фактів суспільними очікуваннями”**.

Фемінітиви в суді

Поняття «гендерна політика» охоплює систему заходів, спрямованих на усунення дискримінації та нерівності за ознакою статі. Водночас суспільні очікування часто формуються на основі стереотипів щодо ролі чоловіка та жінки у сім'ї, на роботі або в соціальному житті. У судовій практиці це може проявлятися як непрямий тиск на суддів, коли замість оцінки конкретних доказів та обставин справи рішення формується під впливом уявлень про «правильну» поведінку чоловіка чи жінки.

Такі підходи створюють системні ризики, оскільки реальні потреби та права сторін відходять на другий план, а першочерговими стають очікування, які не завжди відповідають дійсності.

У національному законодавстві переважає використання чоловічого роду для позначення осіб обох статей, як узагальнення, назви посади, неособлення. Так, наприклад, у статті 28 Цивільного процесуально кодексу України міститься формулювання «підсудність справ за вибором позивача...», де термін «позивач» застосовується незалежно від статі, проте рід слова є чоловічим. Це відображає традиційні мовні практики, які зберігаються у правових актах, відсутність застосування родових пар.

Детальніше за посиланням: <https://is.gd/bdpmGI>

6. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СПРЯМОВАНОЇ НА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

6 січня на сайті НААУ в межах відповідного дослідження було опубліковане [опитування](#), за допомогою якого адвокати можуть поділитися своїми спостереженнями та досвідом щодо таких питань, як:

- Чи впливають гендерні упередження на вибір клієнтами своїх захисників?
- Чи фіксували адвокати випадки дискримінації в судових справах?
- Чи були у практиці випадки, коли стать або гендер учасників судового процесу ставали вирішальними факторами?

Детальніше за посиланням: <https://surl.li/rrepqr>.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

